

o učiteljskem izvenškem delovanju, o delu med ljudstvom z raznimi predavanji, s prirejanjem roditeljskih večerov, veselice, božičnice, koncertov, o ustanovljanju ljudskih knjižnic, dijaških kuhinj in — na kar pokladamo jako veliko važnost — o volitvah, o pripravah za razne volitve, o taktiki in o agitaciji. Učiteljski krožki naj kontrolirajo, kateri učitelji in učiteljice dotičnega okrožja še niso naročniki „Učit. Tovariša“ ter jih v to vzpodbujajo; skrbe naj, da je vsaka šola naročena na „Popotnik“, „Zvonček“ in „Dom. ognjišče“ in da se „Dom. ognjišče“ širi med ljudstvo. Torej je snovi več ko dovolj za učiteljske krožke. Pametne nasvete in razgovore naj naznani staršina učiteljskega krožka predsedstvu okrajnega učiteljskega društva, da jih reši namenu primerno.

Kje pa naj bodo sedeži učiteljskih krožkov? To je odvisno od prometnih zvez, krajevnih razmer in tudi od agilnosti učiteljstva. Bržkone bodo pa najumestnejši kraji, kjer so večrazredne šole, če ne leže preveč ob periferiji dotičnega okrožja, ki se je zanj ustanovil učiteljski krožek. Gledati je torej na to, da so do sedeža učiteljskega krožka vsi učitelji v dotičnem okrožju kolikormogoče enako in ne preveč oddaljeni. Saj ni neobhodno potrebno, da bi moral biti krožek mnogoštevilčen; nič ne da, če so v njem združeni trije, štiri ali pet učiteljev.

Vsak krožek pa se naj snide mesečno vsaj enkrat in v vsakem krožku imajo prost vsotje tudi člani sosednjih učiteljskih krožkov, čeprav so morebiti iz drugega okraja.

V Ljubljanski okolici so ustanovili že tri učiteljske krožke, in sicer v Št. Vidu, pri D. M. v Polju in na Igu. To je pa seveda še premalo. Primerni kraji za učiteljske krožke so še: Grosuplje, Borovnica, Vrhnika, Brezovica itd. Čim več, tem bolje.

V postojnskem okraju se je ustanovil zadnji čas učiteljski krožek v Hrenovicah. Drugi primerni kraji za učiteljske krožke bi pa bili še: Vipava, Št. Vid, Senožete, Št. Peter, Knežak, Trnovo, Košana itd. Svetujemo tudi, da učiteljski krožki ne zborujejo vedno na sedežu krožka, ampak da potujejo v svojem okrožju, če so krajevne razmere in prometne zveze ugodne za to. Tako se dobe primerni kraji za krožke tudi na Primorskem in Štajerskem.

Za ustanovitev učiteljskega krožka pa ni treba posebnega dovoljenja; dovolj je, če se o tem pomenijo dva ali trije učitelji in eden izmed teh naj povabi sosednje učiteljstvo k učiteljskemu krožku, oziroma sestanku. Okrajna učiteljska društva naj pa učiteljske krožke podpirajo in pospešujejo njih ustanovitev. Le ven iz šole na delo za ljudstvo in ugled našega stanu!

V znamenju prošenj.

V znamenju prošenj živi tudi — kdo? — „Slomškova zveza“. Ta ponosna „Slomškova zveza“, ki po svojih zvezah vse, kar hoče hipoma pričara iz tal! Kaj in kako! To je razvidno iz odloka, ki ga je razposlal c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani vsem okrajnim šolskim svetom. Ta odlok pričujemo pravi umetniški užitek, in ne moremo reči nič drugega, nego da češkim tovarišem, ki nosijo čast svoje pesmi in domovine križemsvet, najiskreneje čestitamo, izrekajoč obenem željo, naj zopet kmalu pridejo med nas! Slava in hvala jim!

Polet v Ljubljano je njihova tretja umetniška pot. Najprej so šli v Nemčijo ter so koncertovali v Lipskem, Draždanah, Berlinu in Norimberku. Ocene nemških listov so polne najodličnejše hvale. Drugič so bili poklicani v najbolj muzikalno mesto, v Lipsko. Tretjič so šli na slovanski jug med Hrvate in Slovence. O Veliki noči potujejo v Pariz, Marziljo in Nico. Na potu ostanejo tri tedne. Naučenih imajo 50 zborov ter skupno vadijo vsakih 14 dni.

Kamorkoli pojdejo, povsod pojdejo z njimi naše simpatije in naše občudovanje.

Po koncertu je bil sestanek v „Unionu“. Marsikdo bi se ga rad udeležil, toda — kakor že rečeno — ljudje se ogibljejo te hiše. Zakaj, vedo tudi moravski učitelji. —1.

v originalu, ker nam je to najlažje. Zakaj uradna nemščina dela tudi nemškimi filologom primerne preglavice.

K. k. Landeschulrat für Krain.
Z. 6494.

Laibach, am 15. Dezember 1907.
Unter Berufung auf § 24 des Gesetzes v. 9. III. 1879, Nro. 13. L. R. Bl., hat der Verein „Slomškova zveza“ in Laibach das Ersuchen gestellt, die unterstehenden Bezirksschulbehörden anzuweisen (Oho!), dass sie die Konkursausreibungen wegen Besetzung erledigter Lehrstellen in erster (!) Linie in der Monatsschrift „Slovenski učitelj“ verlaublichen und hat zur Begründung dieses Ansuchens geltend gemacht, dass der „Slovenski učitelj“ dormalen das einzige slovenische Fachblatt in Krain für die Lehrerschaft sei. — Nach § 24 leg. cit. hat der Bezirksschulrat die in Rede stehenden Konkurse im amtlichen Landesblatte und in einem oder mehreren anderen, nach dem Ermessen des Bezirksschulrates zu bestimmenden, namentlich fachmännischen Organen der öffentlichen Presse auszuschreiben. Da demnach die Bestimmung der Organe der öffentlichen Presse, in welcher die Konkursausreibung zu verlaublichen sind, in den dortigen Wirkungskreis f. llt, bleibt es dem k. k. Bezirksschulrate überlassen, in Betreff des vorliegenden Einschreitens der „Slomškova zveza“ unter Berücksichtigung der in Betracht kommenden tatsächlichen Momente und des Umstandes, dass der „Slovenski učitelj“ ein fachmännisches Organ im Sinne der zitierten Gesetzesstelle ist, das Weitere zu veranlassen. Dementsprechend wird unter einem das Gesuch der „Slomškova zveza“ verbeschieden.
Der k. k. Landespräsident
Schwarz m. p.

Temu odloku nimamo pristaviti ničesar. Človek obrača — Bog obrne. Bo že kako! Vendar naj vzkliknemo: Naj živi medsebojna ljubezen!

Toda „Slovenski učitelj“, glasilo „Slomškove zveze“ in katehetskega društva, ima na čelu zapisane ponosne besede: Veri — v zgoji — pouku. In te tri čednosti se nikakor ne strinjajo — z lažjo. Laž je greh za vsakogar, posebno pa še za katoliški list. In laž je, „dass der „Slovenski učitelj“ dormalen das einzige slovenische Fachblatt in Krain für die Lehrerschaft sei.“ — Tudi gospodje Slomškariji morajo vedeti, da izhaja „Popotnik“ v Ljubljani in da je „Popotnik“ pedagoški in znanstven list, ki šteje sedaj že 28 let. In 28 je menda več kot 8. Torej: če hočeta „Slomškova zveza“ in „Slovenski učitelj“ doseči kaj dobrot zase, naj jih dosežeta poštenim, moškim potom, nikakor in nikdar pa ne z lažjo! To je naš prijateljski nasvet, ki naj rodi obilo duševne blaginje, ako ga uvažujejo naši katoliški prijatelji. Če ne, naj si pripisejo posledice sami. Mi smo storili svojo kršćansko dolžnost.

Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta.

Dne 29. decembra 1907 se je vršil v „Narodnem domu“ v Ljubljani 13. občni zbor „Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta“. Udeležencev smo našli sedemdeset. Posebno nas veseli, da se je zborovanja udeležilo mnogo koleginj. Tiste, ki so prišle, so pokazale, da imajo srce in smisel za naša prizadevanja. To društvo se zanaša nanje s trdnim uverenjem, da mu bodo zveste podpornice.

O zborovanju prijavljamo nastopno poročilo.

Predsednikov nagovor.

Tovariš Jakob Furlan:

Slavni zbor! V imenu društvenega odbora prav srčno pozdravljam vse cenjene gospodične tovarišice in gospode tovariše, ki ste se prijazno odzvali našemu vabilu in prišli k današnjemu našem zborovanju.

Posebno iskreno pa pozdravljam tovariše izven Kranjske, ki so s svojo navzočnostjo dokazali, kako pri srcu jim je naše društvo. Bog jih živi in srčna jim hvala za njih požrtvovalnost! (Živio!)

Trinajstič smo se sešli, da vzemo o društvenem stanju in da nam morebiti kdo nasvetuje novih virov za naše prekorsno društvo, da bi se prej uresničile naše najiskrenejše

želje — stavljeni si naloge — zgraditi „Učiteljski konvikt“.

Lansko leto sem vam imenoval tri najimenitnejše faktorje, od katerih upamo največje podpore, ki so nam jo tudi že obljubili. To podporo moramo dobiti, zakaj mi sami pri svojih sramotnih plačah še mnogo let ne bomo zmogli potrebnega kapitala.

Moja lanska želja se nam ni izpolnila. Deželni zbor še vedno ni deloval in kranjska hranilnica nas je letos popolnoma pozabila, le slavni občinski svet ljubljanski nas ni zapustil.

Pomagati moramo društvu tedaj tudi v teh za nas tako kritičnih časih le sami akoravno nas draginja stiska na vseh krajih.

V prihodnjem jubilejskem letu bodo mislili vsi sloji v zmislu želje našega presvetlega vladarja le na dobrotelne ustanove. Nam naj bo naš „Konvikt“ prvi, ki ga hočemo podpirati. Posebno apelujem na mlajše naše tovariše naj prirede kak povski večer in sploh naj ne pozabijo pri nobeni priliki našega društva; zakaj ti bodo, ako bodo marljivo delovali za društvo, imeli tudi še lahko korist od njega.

O društvenem delovanju vam bosta poročala tovariša tajnik in blagajnik, omeniti hočem le nekaj.

Josip Travnova zapuščina je urejena in denar je naložen v Mestni hranilnici, katerega obresti sme porabiti naše društvo.

Lep dobiček bodo prinesle nam od nadučitelja Janko Žirovnika darovane „Narodne pesmi“, za katere se na tem mestu najtopleje zahvaljujem vrlému tovarišu in iskrenemu prijatelju in podporniku našega društva. Bog ga živi! (Živio!)

S tem otvarjam današnji občni zbor. Prosim tovariša tajnika, da nam poroča o delovanju našega društva.

Tajnikovo poročilo.

Tovariš Juraj Režek:

Slavni zbor!

Na lanskem, dvanajstem rednem občnem zboru izvoljeni stari odbor si je razdelil svoje delo zopet kot prejšnja leta: Jakob Furlan, predsednik, Luka Jelenc I. podpredsednik, Ignacij Križman II. podpredsednik, Juraj Režek tajnik, Jakob Dimnik blagajnik, in odborniki: Fr. Gärtner, Engelbert Gangl, Fr. Schechark in Ignacij Sijaneč. Društvene račune pa so pregledali: Anton in Karel Javoršek in Alojzij Kečelj.

Odbor je imel med letom štiri seje. Predvsem se je razgovarjal in posvetoval o resolucijah, stavljenih in sprejetih na zadnjem občnem zboru. Sklenili smo: 1. Glede proračuna in razpisa potrebnih načrtov odbor popolnoma soglašja z mnenjem, izraženim na občnem zboru naj se s tem še nekoliko počaka, da se zgradbeni kapital izdatno še poveča, ker sicer bi se trudili, zbirali in gradili le za druge. 2. Glede zgradbe same in notranje uredbe pa se bo odbor po svojih odposlancih poučil pri raznih enakih zavodih in na podlagi teh informacij potem svoječasno preskrbel načrte in proračun. 3. Glede stavbišča pa nam je že obljubil občinski svet ljubljanski v dopisu z dne 11. junija 1897, št. 20.286, da bo drage volje podpiral naše podjetje bodisi s prepustitvijo stavbnega prostora, bodisi z denarnim prispevkom. Istega leta nam je obljubil podporo tudi deželni zbor kranjski z dne 4. aprila 1897, št. 113, da je pripravljen v našo svrhu dovoliti primeren prispevek, kadar bo zgradba konvikta zagotovljena. 4. Glede Janko Žirovnikovih „Narodnih pesmi“ za šolsko mladino je odbor sklenil, dati jih tiskati v 20.000 izvodih po 20 h. Razpošiljatev je prevzela „Učiteljska tiskarna“ proti 15% popusta. Knjižico smo predložili na višje mesto v odobrenje za uporabo pri šolskem pouku. Stroški in tiskarni so že pokriti, ker se je knjižice že razprodalo do 8000 izvodov in ves daljnji izkupiček bo le čisti dobiček našemu društvu, ki bo prav izdatno zvišal vsakoletne naše dohodke, zakar bodi gospodu darovalcu na tem mestu izrečena naša najsrčnejša zahvala. (Živio!)

Dalje je odbor odkupil od tovariša Ivana Štruklja njegovo knjižico „Šola in dom“ za 25 K in sklenil dati jo v tisk, ko bo razprodana in poplačana lani izdana knjižica „Naš cesar“. Razpečavanje te knjižice je imel trgovec J. Bahovec, ki pa še od mnogih šolskih vodstev ni dobil poravnanih računov. Točnost

je lepa lastnost, posebno pa še pri denarnih stvarih, in zato prav nujno prosimo vsa zamudna šolska vodstva, da dotične vsote čimprej vpošljejo in se potem računani s trgovcem in tiskarno končno uredijo.

Letos je bila meseca junija končana in rešena zapuščina po pokojnem našem tovarišu Jožefu Travnu. Zaradi plačanega davka in mnogih drugih stroškov so se dotična volila precej znižala, vendar pa je ostal društvu še vedno lep skupni dohodek okroglih 10.380 K, od katerih pa smemo porabiti samo obresti. Ker se je sedaj naša „Cesarja Franca Jožefa ustanova“ zvišala za 3586 K 63 h, nam bo mogoče za prihodnje leto razpisati še dve mesti te ustanove, ki se je letos dne 2. grudna že osmič podarila učenki Mariji Ani Osana.

Poleg tega pa smo imeli tudi letos najboljše svoje dohodke iz našega „gospodarskega programa“, ki pa se, žal, še vedno premalo upošteva od učiteljstva. Razen Ljubljane ga menda še niso nikjer drugod uvedli; le naši goriški tovariši in tovarišice, ki se sploh prav živo zanimajo in delajo za naše društvo, so menda pri nekem zadnjem zborovanju sklenili, upoštevati to našo vsakoletno prošnjo. Čast jim! In tako bi se lahko zgodilo tudi drugod, le malo resne volje je treba. Pričakujemo od naših društev, da se bodo vendar zganila.

Prav lep letni dohodek bi lahko dobivali iz društenine, ako bi bil vsak učitelj in vsaka učiteljica član našega društva. Ako računamo, da nas je slovenskega učiteljstva okroglo 2000, potem bi že tukaj dobivali letnih 4000 K. In to je že nekaj, pa bi tudi šlo, samo malo več stanovskega duha in zavednosti bi bilo treba. Naš blagajnik kaj marljivo pošilja poštuno-hranilne položnice na vse strani, a odzove se mu jih komaj sedmina. Nekateri šolski voditelji jih še svojemu učiteljstvu niti ne pokažejo in tako zaradi malomarnosti enega zaostanejo še drugi s svojim letnim prispevkom. Prosim torej prav vrljudno vsa šolska vodstva, da ob prejemu poštne položnice pri svojem učiteljstvu pobere dotične zneske in jih pošljejo našemu blagajniku. Na tak način se bomo izdatno približali svojem cilju, saj kamen do kamena palača!

Vložili smo bili tudi letos prošnjo za podporo na Kranjsko hranilnico, a zopet brez uspeha, češ, da ne morejo razširiti števila stalnih podpor!

Poslali smo tudi z drugimi društvi vred petico za slovenske srednje šole in vseučilišče v Ljubljani na poslansko zbornico.

Končno se mi je še spomniti zavoda, ki se je rodil iz našega društva — naše hranilnice in posojilnice, ki se tako lepo razvija in napreduje ter daje našemu društvu lep letni prispevek. Naša dolžnost pa je, da jo po svojih močeh podpiramo in priporočamo svojim prijateljem. Posebno naša društva bi morala biti vsa član tega zavoda in shranjevati pri njem svoj denar. Le vedno svoji k svojim!

Vsem svojim prijateljem in našim časnikom, ki so nas v tem letu kakorsikoli podpirali, izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Bog plati!

Naše društvo šteje danes: 48 pokroviteljev, 389 rednih in 250 podpornih članov.

S tem končujem svoje letošnje poročilo, ki ga vzemi slavni zbor blagohotno na znanje! (Odobranje.)

Blagajnikovo poročilo.

Tovariš Jakob Dimnik:

Slavni občni zbor!

Lansko leto smo zaključili s 43.513 K 15 h. Letošnje obresti, letnina društenikov in pa darovi učiteljskih dobrotnikov znašajo skupaj 5.326 K 46 h. Zapuščina pokojnega tovariša Jožefa Travnca znaša 10.379 K 92 h, in sicer: en legat, ki znaša po zakonitih odtegljih 1793 K 32 h; četrtina premoženja po izplačanih legatih in stroških 5000 K in zapuščina za C. F. J. I. jubilejsko ustanovo 3586 K 63 h. Po odbitih običajnih vsakoletnih izdatkih se je pomnožilo imetje našega društva v tekočem letu za 14.987 K 43 h ali na okroglo računano za 15.000 K. Ako prištejemo k tej vsoti lansko imetje, znaša čista gotovina z današnjim dnem, oziroma z 31. decembrom t. l. 58.500 K 58 h.

Število udov se ni zmanjšalo, a tudi ne izdatno pomnožilo. Lansko leto smo imeli 354 letnih udov, letos pa 389, torej za 35 več. Število dobrotnikov je letos manjše kakor pa prejšnja leta. Glavni vzrok tiči v tem, ker so

tisti posamezni naši prijatelji in pa občine in posojilnice, ki so mislili postati pokrovitelji našega društva, postali že prejšnja leta; nekaterim pa tiči v želodec naša organizacija, naša hranilnica in naša tiskarna in mislijo, da porabimo nabrani denar v te namene, kar pa seveda ne odgovarja resnici. Posojilnice so nam darovale letos 520 K, občine z Ljubljano vred, ki plačuje 500 K na leto, 600 K in štiri učiteljska društva (sežansko, ljubljanska okolica, kamniško in tržaška okolica) 200 K. Tvrdka Grubbauer in trgovec Bahovec sta darovala 400 K. Pokrovitelj je priraslo letos 5, in sicer: Hranilnica in posojilnica učit. konvikta, Glavna posojilnica v Ljubljani, Okrajna posojilnica v Kobaridu, Tolminska hranilnica in posojilnica in Notranjska posojilnica v Postojni. Izmed županstev je plačalo županstvo v Metliki 3. rok in županstvo v Idriji pa 2. rok po 50 K na račun pokroviteljine. Izmed okr. učit. društev so plačala na račun pokroviteljine po 50 K Sežansko učit. društvo 3. rok, Ljubljanska okolica 3. rok, Kamniško učit. društvo 2. rok in Učit. društvo za Trst in okolice pa 1. rok.

C. F. J. I. jubilejska ustanova se je izplačala Mariji Osana. Prvotna glavica te ustanove se je pomnožila za 72 K 62 h ter znaša letos 3152 K 81 h; pokojni Josip Traven je zapustil za to ustanovo 3586 K 63 h in obresti tega legata pa znašajo približno 96 K; ako seštejemo te vsote, znaša ustanova 6835 K. Ta glavica bo donosala nad 300 K obresti in zato nam bo mogoče na podstavi ustanovnega pisma, glasom katerega se mora 1/3 obresti pripisati vsako leto h kapitalu, razpisati 1908. leta, ko praznujemo cesarjevo vladarsko 60 letnico, razpisati dve novi ustanovi po 80 K.

Kolekta poštnih znamk se je preživela, kakor so se svoj čas preživele znamke za učiteljski konvikt. Prav dobro nam domestilo za „kolekto“ bodo Janko Žirovnikove narodne pesmi za šolsko mladino. Natisnilo se jih je 20.000 komadov. Tiskarski in knjigoveški stroški, ki so znašali 1244 K 22 h, so bili poravnani že koncem novembra, in sicer iz kupička, le 80 K se je plačalo iz glavnice. Od 1. decembra dalje teče že dobiček, in sicer je že blizu 300 K, ki pa v letošnjem računu še ni všteti. Dobička bo pa tolika več, čim bolj se bodo razpečavale te krasne pesmi. Odvisno je to edinole od učiteljstva.

Koncertov na korist konviktu letos ni bilo nikjer; umestno bi bilo, da v jubilejskem letu priredi vsako društvo v proslavo cesarjevega 60 letnega vladarskega jubileja koncert na korist učiteljskemu konviktu ter položi svoj jubilejski dar na žrtvenik našega društva.

Knjižice „Pri našem cesarju“ je še veliko iztisov neplačanih. Prizadeta šolska vodstva prosimo, da store svojo dolžnost, sicer bomo primorani poslati račun na krajni šolski svet.

Ko pove blagajnik še, kje je naložen denar in pokaže dotične hranilnične knjižice, končuje svoje poročilo s pozivom, da se učiteljstvo v jubilejskem letu poprime s posebno vnemo nabiranja darov za to društvo.

Da je ves denar plodonosno naložen, je treba posebno poudariti, ker je prišla na deželno vlado — od naših prijateljev! — anonimna ovadba, da je društvo ves denar zalozilo v Učit. tiskarno. To je seveda gola in hudobna laž.

Tov. Gregorin je predlagal, da se takoj pošljejo prošnje na občine za podporo. Blagajnik objubi, da se to takoj zgodi, kakor se je doslej vsako leto.

Tov. Kabaj je predlagal, naj se izreče vodstvu popolno zaupanje, kar je bilo soglasno sprejeto.

Pregledovalec računov tov. Kecej je povedal, da so bili računi vestno pregledani ter so v najlepšem redu.

Volitve.

Na predlog tov. Šege je bil izvoljen stari odbor z vzklikom, in sicer: Furlan Jakob, predsednik; Jelenc Luka, podpredsednik; Režek Juraj, tajnik; Dimnik Jakob, blagajnik; Gärtner F., Gangl Engelbert, Scheschark Fr. in Šijanec Ignacij odborniki. Za revizorje so bili izvoljeni Bernot, Sadar in Kecej.

Predlogi.

Tov. Križman je predlagal, naj se sklene v proslavo cesarjeve 60 letnice zgraditi konvikt. V ta namen se naj občinski svet naprosi, da nakaže obljubljeni stavbišče, a stavbni kapital se naj dopolni z amortizacijskim posojilom. Dalje ko bomo odlašali, dražja bo stavba. Govornik upa, da se bodo mlajši kolegi z največjo vnemo lotili nabiranja prispevkov. Bolelo bi ga sree, ako bi se 25 letnica „Zaveze“ ne mogla slaviti pod lastno streho. — Razvila se je daljša debata. Tov. Dimnik je opozarjal na žalostne izkušnje pri zgradbi „Narodnega doma“, „Katoliškega doma“ itd., kjer so gradili, preden so imeli skupaj potrebni stavbni kapital. Tov. Gangl je rekel, da naj v jubilejskem letu začne služiti učiteljstvo samemu sebi. Storilo je za vse mogoče namene, delalo za druge, naj stori končno tudi kaj zase. Ako vsak izmed 2000 učiteljc in učiteljev prispeva na mesec po 2 K, pomnožilo bi se imetje v treh letih na okroglih 215.000 K, potem bi se mogel učiteljski dom graditi, na zgradbo pa bi se zapisalo „Učiteljstvo — sebi“. — Tov. Likar je predlagal, naj se odbor izprožene misli resno poprime ter poskrbi za odseke po deželi s pokrovitelji, ki bodo imeli vso akcijo v rokah. Tov. Jelenc je predlagal, naj se ta posel izroči že obstoječim odsekom za izvenšolsko delovanje pri okrajnih učiteljskih društvih. — Na predlog tov. Dimnika so se vsi predloženi odstopili odboru v proučevanje. Tovariš Šega je izrekel željo, naj odbor pride pred prihodnji občni zbor s konkretnimi predlogi. Tov. Zupan pa je predlagal, naj se vsi nadaljni tozadevni predlogi pošljejo odboru. S tem je bil občni zbor končan.

* * *

Takoj potem se je vršil občni zbor „Deželnega slov. učit. društva.“ Poročilo o tem zborovanju priobčimo prihodnjic.

Važen poziv štajerskemu učiteljstvu.

Že nekaj let obračamo učitelji pozornost na ureditev pravnih razmer šole in našega stanu. Tozadevne težnje se kažejo v tem, da so nastale okrajne, deželne in državne organizacije, ki ščitijo in branijo pravo v šolskih vprašanjih in pravico učiteljstva.

Prizivi na višje inštanice, ki se množijo vedno bolj, so dokaz, da se zavedajo šolske oblasti svojih, učitelji svojih pravic.

Po odlokih, ki se provzročijo potom postavnega zasledovanja šolskih in stanovskih zadev, se ne ustrezajo le interesom posameznika. Mnogokrat se uravnajo in popravijo na tak način splošni nazori o šolstvu in učiteljskih pravicah, ki so poprej nasprotovali duhu in zmislu šolskih postav.

Tudi učitelju, ki ne išče zavetja svojih pravic pri pravobrambni organizaciji, je nujno potrebno, da pozna glede na šolstvo izišle odredbe in odloke. To znanje mu je varen in siguran voditelj v vseh šolskih in stanovskih stvarih, daje mu pogumne delavnosti in čut mirnosti, kadar hodi pravo pot in pot prava v zavozlanih in kočljivih slučajih.

Zavedanje o pravici in pravu je dovedlo učiteljstvo do iskanja zanesljivih in natančnih svetovalecev. Najboljši svetovalec naš je zbirka šolskih postav, uredeb in odlokov, ki uredijo dejstvene potrebščine šolstva in stanu, ki njemu služi. Takšno zbirko izdaje n. pr. tudi nemško dež. učit. društvo na Češkem. Zbirka postav in odlokov na šolskem polju sicer ne služi le učiteljem in njihovim organizacijam, marveč je tudi šolskim oblastim največje veljave. Potrebno zbirke šol. postav i. dr. čutimo štajerski učitelji od dobe, odkar je nehala izhajati zbirka „Die neuen Gesetze und Verordnungen auf dem Gebiete der Volksschule in Steiermark.“

Pri uradni konferencah — tudi v štajerski dež. konferenci iz leta 1905. — v učit. društvih in zvezah se je čestokrat izrekla želja po izdaji zbirke šolskih postav in določb.

Kot izvršitev dotičnih predlogov lahko smatramo izdajanje šolskih postav itd., ki ga prireja c. kr. dež. šolski nadzornik g. Peter Končnik v Gradcu. Ta zbirka prinaša mnogo do sedaj neobjavljenih odlokov in je zaradi tega dobrodošla dopolnitev zgoraj omenjene, prekinjene zbirke.

Da bi se ustreglo splošni želji po načrtno in pregledno urejeni zbirki štaj. šolskih postav, je sklenil odbor gospodarskega oddelka graške podružnice društva „Lehrerhausverein“ na Dunaju, da priredi izdajo dela ustrezajočega potrebam učiteljstva.

Stvarni, a posebno denarni pomisleki, so bili dotičnemu odboru povod, da je čakal z izdajo zbirke, dokler ne izide izvrševalna uredba k ministrskemu šolskemu in učnemu redu.

Sedaj, po objavljeni izvršilni uredbi, je prišel primerni čas, da stopi odbor pred učiteljstvo ter ga obvesti o podjetju s prošnjo za razumno podporo.

Delo, zbirka šolskih postav itd. bo obsegalo tri dele. V 1. delu bodo zbrane in časovno urejene državne šolske postav, ministrski odloki in uredbi. 2. del bo imel dež. šolske zakone in najvažnejše odloke c. kr. dež. šolskega sveta. 3. del bo izšel pozneje in bo imel učne načrte.

V zbirki ne bo odlokov, ki so le priličnega pomena in takšnih, ki so se razveljavili po poznejših odlokih. Vsakemu delu bo dodan pregledni zapisnik vsebine, 2. delu tudi stvarni zaznamek (register), kot dodatek pa nekaj določb drž. zakonika, katerih poznanje je učitelju potrebno.

Da bo knjiga za rabo ročna in uslužna, bo imela podčrtne-nožne opazke k najvažnejšim razsodbam drž. sodišča, zbrane v posebnih, preglednih zapisnikih. Pri sestavi zbirke se je gledalo na to, da so se odnošaji po vsebini enakih ali sličnih določb uvrstili tako, da se lahko hitro najdejo.

Odbor za izdajo zbirke šolskih postav i. dr. se nadeja, da je ustvaril po mnogoletnem in trudopolnem delu to, kar bo dobro došlo vsem upravičenim zahtevam. Toda gre za to, da pride dogotovljena zbirka v tisk. Četudi odbor oceni vse došle predloge prav stvarno in stremi po zmanjšanju stroškov, se mu zdi podjetje nevarno, dokler ni zasigurjena moralna in gmotna podpora od c. kr. dež. šolskega sveta, okrajnih in krajin šolskih svetov, šol. vodstev in od učiteljstva. Da dobi odborov računski kalkul realno in sigurno podlagu, mora visokost izdaje poznati vsaj približno. Od tega je naravno odvisna visokost stroškov in prodajalna cena knjige. Prvi in drugi del knjige bosta imela okoli 1100 strani in cena bo 6—8 K.

Odbor prosi in vabi tem potom učitelje in učit. društva, ter vsešolske oblasti, da blagovolijo važnost zbirke š. postav uvaževati in naročiti opisano delo.

Oglašajo svoječasni kup tukaj priporočene zbirke je poslati na poštnih dopisnicah Francetu Monscheinu, šol. vodji v Tobelbadu pri Gradcu, in sicer čim prej mogoče.

Pripomniti je še, da se poteguje odbor za dotorizacijo zbirke od dež. š. sveta. Na stanovski zavednosti učiteljstva je ležeče, bo li zamoglo od njega zaželeno delo v svet ali ne.

S tovariškim pozdravom odbor za prireditve in izdajo zbirke štaj. š. postav.

M. Camuzzi, načelnik; Franz Monschein, namestnik; Franz Schlumpf, tajnik.

Po „Pedag. Zeitschrift“ z dne 17. nov. 1907. August Požegar.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Slovenska Šolska Matica. Odborove seje dne 22. decembra 1907 ob 3. uri popoldne v zbornici II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani so se udeležili: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. Janko Bežjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Hinko Družovič, Franc Gabršek, Jos. Mešiček, Andrej Senekovič in urednik dr. Josip Tominšek.

I. G. predsednik se spominja v toplih besedah rajnega odbornika Vekoslava Strmška in njegovih velikih zaslug za društvo. Vznak sožalja vstanejo navzoči odborniki s sedežev.

Nato pozdravlja gosp. predsednik novega odbornika g. Josipa Mešička, ki je vstopil v odbor kot Strmškov namestnik, in čestita v odborovem imenu blagajniku, gosp. Andreju Senekoviču, ki je bil ob svojem umirovljenju odlikovan z naslovom c. kr. vladnega svetnika.

II. Tajnik, g. Franc Gabršek, prebere zapisnik zadnje odborove seje z dne 24. marca 1907., ki se odobri.

G. predsednik poroča, da je ocena Jos. Brinarjevega spisa „Zgodovinska učna snov za učence“ dokaj ugodna, vendar bodi snov kratka, zato bo treba spis še skriti.

Dalje pojasni g. predsednik, da v Tolminskem učiteljskem društvu ni predaval, ker je napovedano zborovanje odpadlo.

III. Tajnik poroča o kurentnih rešitvah izza zadnje odborove seje, ki se vzamejo odobrilo na znanje.

IV. Hans Trunkovega letaka „An die Eltern“ se je v slovenskem prevodu z naslovom „Staršem šolske mladine“ natisnilo 15.000 iztisov; 5000 iztisov je naročilo c. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk za poprečni znesek 100 K, ostalim 10.000 iztisom se določil prodajalna cena po 2 h za iztis. Slavna šolska vodstva, oziroma krajni šolski sveti se vabijo, da hitro naroče potrebno število iztisov, dokler je kaj zaloga. Spis je prav primeren, da se razdeli staršem ob raznih ugodnih prilikah.

V. Sklene se, da se zopet vloži na c. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk prošnja za stalno letno podporo, oziroma za priporočilo in nakup knjig iz l. 1905., 1906. in 1907. Ob enem se predlože dotične knjige.

VI. Občinski javni knjižnici v Tolminu in knjižnici v Št. Jurju ob južni železnici se prepuste društvene knjige po znižani ceni.

VII. Da si osnuje društvo svojo knjižnico, je pošiljal odbor doslej raznim slovenskim, drugim slovanskim ter nemškimi društvom in časopisom Matične publikacije brezplačno s prošnjo, da bi tudi dotična društva in časopisi pošiljali Matici svoje proizvode v zameno. Ta prošnja je imela prav malo uspeha. Zato se bo zanaprej brezplačno pošiljanje društvenih knjig ustavilo, ako ne dobi Matica v zameno dotičnih proizvodov.

VIII. Blagajnik, g. Andrej Senekovič, poroča o denarnem stanju z dne 21. decembra 1907. Dohodkov je bilo 6836 K 63 kron, stroškov 1018 K 88 K, ostane torej v blagajnici 5817 K 74 K. Preostanek iz leta 1906. znaša 937 K 47 K. Spominski listi kažejo prebitka 186 K.

IX. Ker so spominski listi že pošli, se sklene, da se založe novi, toda z lepšim okvirom, v manjši obliki in na tršem papirju. Besedilo ostane isto. Okvir bo narisal g. profesor Anton Gvaiz v Gorici.

X. Za l. 1907. je izdala Matica napovedane štiri knjige, ki so že dotiskane, oziroma bodo dogotovljene še pred Novim letom in se začno takoj nato razpošiljati, tako da jih prejmo društveniki pravočasno.

I. zvezek „Komentiranih šolskih klasikov“ (Prešernov „Krst pri Savici“) pa izide v založbi „Slovenske Šolske Matic“ tekem l. 1908.

XI. Za leto 1908. se določijo naslednje knjige:

1. Slavnostna izdaja Pedagoškega Letopisa, VIII. zv., v proslavo 60 letnice vladanja cesarjevega s primernim uvodnim člankom;
2. Nazorni nauk za 2. in 3. šolsko leto, 2. snopič (konec);
3. Šola in dom s posebnim ozirom na roditeljske večere, II. (praktični) del;
4. Popularno - znanstvena knjižnica, I. zv.;
5. eventualno: Prirodopisna ali prirodoslovna učna snov za ljudske šole.

Za leto 1909. se namerava izdati „Zemljepisna učna snov za ljudske šole“ (za Kranjsko, Štajersko, Primorsko [Goriško, Trst z okolico in Istro] in Koroško).

XII. Sklene se, da izda Matica „Narodne otroške igre“ z besedilom. Vsled tega se vabijo p. n. učitelji in učiteljice, da zbirajo tvarino in jo pošiljajo odboru.

XIII. Določijo se nagrade za l. 1907.: funkcionarjem in urednikom kakor lani, pisateljem kakor doslej (po 40 kron od tiskane pole).

XIV. Sklene se, da se najame v društvene namene posebna soba.

Kranjsko.

Vdovsko učit. društvo. Prosim vse gg. člane „Vdovskega učit. društva“, da v prihodnje plačujejo letnino vedno le od 1. prosinca do 30. mal-ga travna vsakega leta, ker mi delajo izrednosti velike težave pri sklepanju društvenih računov. Tudi dobe vnanji člani takoj po novem letu 1908. pošne položnice, da tem lažje ugode zgoraj izraženi želji, ozir. prošnji.

Ljubljanski člani ne dobe poštnih položnic in plačujejo letnino po stari navadi, vendar vselej do konca malega travna vsakega leta po § 10. društvenih pravil, ker sicer molče prenehajo biti člani tega društva.

Jos. Cepuder, društveni blagajnik.

Učiteljski krožek Št. Vid pri Ljubljani ima svoj III. sestanek v četrtek, 16. januarja, pri „Slepem Janezu“. Posebnih vabil ne bo. Gostje dobro došli! Na snidenje!

Društvo slovenskih učiteljc je zborovalo dne 31. decembra pret. l. v šentjakobski šoli v Ljubljani. O zborovanju smo prejeli poročilo, ki ga priobčimo v celoti prihodnjic, ker nam je danes zmanjkalo prostora.